การเล่นแชร์ และ บริษัทเงินแชร์

วณี จงศิริวัฒน์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อปี ๒๕๒๑-๒๒ ประเทศไทยได้ประสบปัญหาเงินตึงอย่างรุนแรงดังที่เราได้พึงได้อ่านมาแล้ว ในช่วงเวลาเดียวกันก็มีปรากฏการณ์อีกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในตลาดการเงินของประเทศไทยโดยเฉพาะในแถบกรุงเทพมหานคร ปรากฏการณ์ดังกล่าวคือมีการตั้งบริษัทเงินแชร์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ ดังจะเห็นจากสถิติการจดทะเบียนของบริษัทเหล่านี้ กล่าวคือก่อนปี ๒๕๒๐ มีบริษัทแชร์จดทะเบียนเพียง ๔ บริษัท ปี ๒๕๒๐ เพิ่ม ๕ บริษัท แต่ในปี ๒๕๒๑ และ ๒๕๒๒ ได้เพิ่ม ๓๐ และ ๒๑ บริษัทตามลำดับ รวมทั้งสิ้น ๖๔ บริษัท ซึ่งยังไม่รวมบริษัทที่รอจดทะเบียนอีก ๑๘๕ บริษัท[๑] ปีต่อมาคือ ๒๕๒๓ บริษัทเงินแชร์หลายแห่งก็ได้ล้มกิจการไป ธุรกิจประเภทนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาทั้งในด้านความเป็นมาความสัมพันธ์กับระบบการเงินและเครดิต ลักษณะการดำเนินงานและผลที่อาจจะมีต่อประชาชนที่เข้ามาร่วมเป็นสมาชิก

๑ ขอขอบคุณ คุณอรรถพล ตรีมั่นคง ที่ได้อุตสาหะรวบรวมรายชื่อบริษัทต่างๆที่ทำธุรกิจเงินแชร์จากกองทะเบียนธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์

๑. เงินแชร์และตลาดเงินนอกระบบ

บริษัทเงินแชร์มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น บริษัทชิตฟันด์ (Chit Fund) บ้าง บริษัทเบี้ยหวยบ้าง บริษัทชนิดนี้ได้รับการจัดตั้งครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๑๗ คือบริษัทลีกวงมั่งชิตฟันด์ ซึ่งได้พัฒนาจนกลายเป็นบริษัทเงินทุนในตอนหลัง บริษัทเงินแชร์เป็นวิวัฒนาการอีกขั้นหนึ่งต่อจากการเล่นแชร์ในตลาดเงินนอกระบบ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่เราจะได้กล่าวถึงการเล่นแชร์ในตลาดเงินนอกระบบว่ามีลักษณะเช่นไร และมีความสำคัญเพียงใด

๑.๑ บทบาทของการเล่นแชร์ในตลาดเงินนอกระบบ

เนื่องจากตลาดเงินนอกระบบไม่มีรูปลักษณ์ที่แน่นอน การนิยามจึงทำได้ไม่ง่ายนัก แต่ก็มีผู้เชี่ยวชาญของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คือ อนันต์ จี จันทรวรการ และเลสลี่ จี แมนิสัน ได้พยายามนิยามเอาไว้ว่า "ตลาดเงินนอกระบบ คือ ภาคการเงินที่ไม่มีสถาบันที่เป็นทางการ เงินทุนในภาคนี้จะถูกโอนจากผู้ให้กู้สุดท้ายสู่ผู้กู้สุดท้ายโดยไม่มีสถาบันสื่อกลาง (Financial rntemerdiaries) เป็นตัวเชื่อม การควบคุมของรัฐบาลต่อธุรกรรมของภาคนี้มีน้อยมาก อีกทั้งความสัมพันธ์ทางด้านกฎหมายระหว่างผู้ให้กู้กับผู้กู้มิได้ถูกกำหนดไว้อย่างแน่ชัดพอ"[๒]

การเล่นแชร์นั้นแต่เดิมมาก็เล่นกันในหมู่ญาติมิตรหรือผู้รู้จักที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันดี ทุก ๆ คนในวงแชร์ยกเว้นคนสุดท้ายจะมีลักษณะเป็นทั้งผู้ลงทุนและผู้ออม ผู้ที่ให้เครดิตในวงแชร์จะเป็นผู้ที่ต้องการเครดิตด้วย แต่โอกาสที่จะได้รับเงินทุนไปใช้จ่ายของสมาชิกแต่ละคนจะต่างวาระกันโดยหมุนเวียนไปในหมู่สมาชิกวงแชร์นั้น ๆ วงแชร์ที่ตั้งขึ้นยังไม่มีการรับรองอย่างเป็นทางการทั้งในด้านกฎหมายและการควบคุมจากเจ้าหน้าที่การเงิน จึงนับได้ว่าการเล่นแชร์เป็นส่วนหนึ่งของตลาดเงินและเครดิตนอกระบบ ในประเทศไทยการเล่นแชร์ได้เริ่มมีในหมู่พ่อค้าชาวจีน แต่ได้รับความนิยมแพร่หลายไปถึงชาวบ้านร้านตลาด ซึ่งอาศัยเงินทุนจากวงแชร์ไปทำทุนค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือใช้ในการบริโภค การเล่นแชร์ในไทยต่างจากที่มีอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ อยู่บ้าง เช่น ต่างจากเกาหลีซึ่งมีการเล่นทั้งในชนบทและในเขตชุมชน และต่างจากอินโดนีเซีย ซึ่งมีการเล่นแชร์ส่วนใหญ่ในชนบท ขณะที่ในประเทศไทยการเล่นแชร์เป็นกิจกรรมของคนในเขตชุมชนเป็นส่วนใหญ่ [๓] นอกจากนี้บทบาทของการเล่นแชร์ต่อเงินทุนที่ใช้ในธุรกิจในประเทศไทยยังมีมากกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งใช้เงินทุนจากการเล่นแชร์ในการบริโภคเพียงอย่างเดียว

ผู้ที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวข้องกับบทบาทของการเล่นแชร์มีหลายท่านด้วยกัน เช่น อเล็ก โรเซนทาล[๔] ซึ่งได้พิจารณาบทบาทของการเล่นแชร์ในฐานะเป็นแหล่งเงินทุนของธุรกิจต่าง ๆ แต่การสำรวจของเขามีแต่ส่วนของการเล่นแชร์แบบไม่เป็นทางการ เพราะในขณะนั้นยังไม่มีการตั้งบริษัทแชร์ นอกจากงานของโรเซนทาลก็มีเดวิดและซูซาน มอเรล[๕] ซึ่งได้กล่าวถึงการเล่นแชร์อย่างสั้นๆ ในการศึกษาวิธีการออมของชุมชนในแหล่งเสื่อมโทรมที่ทำการสำรวจ ๖ แห่งในกรุงเทพ เขาพบว่าร้อยละ ๖๒ ของครอบครัวที่สัมภาษณ์มิได้มีการออมเลย ในขณะที่ร้อยละ ๒๘ ร่วมกลุ่มการออมแบบเล่นแชร์ ส่วนอีกท่านหนึ่ง คือ อิคบาล ปาร์เวส[๖] ซึ่งศึกษาแหล่งเงินทุนเพื่อการเคหะของชุมชนยากจนในกรุงเทพ ก็ได้กล่าวในตอนหนึ่งว่า ร้อยละ ๕๑ ของคนในชุมชนที่สัมภาษณ์ ๔ แห่ง ต้องใช้วิธีเล่นแชร์เพื่อหาเงินมาสร้างที่อยู่อาศัย งานที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแชร์ของชาวบ้านโดยตรงคือ

---

๒ Anand G. Chandavarkar and Leslie G Manison, INTEREST RATES IN THAILAND. International Monetary Fund, Asian Department (1973), p. 55.

๓ Alek A. Rozental, FINANCE AND DEVELOPMENT IN THAILAND (Praeger Publishers, 1970), p. 269.

๔ **Ibid.**

๕ David Morell and Suzan Morell, **Six Slums in Bangkok : Problems of Life and Options for Action** UNICEF, Bangkok 1972.

๖ Iqbal M. Parvez, **People's Housing Resources : Proconditions for the Stimulation of Domestic Resources in Popular Housing.** M.Sc. Thesis. Bangkok : AIT

กลุ่มศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย[๗] กลุ่มนี้ได้สำรวจวิธีการเล่นแชร์และลักษณะทางเศรษฐกิจของการเล่นแชร์ในชุมชนดินแดง โดยสัมภาษณ์ ๘๒ ครอบครัว หรือร้อยละ ๑๐ ของชุมชนในเขตนั้น เขาได้อธิบายการสะสมเงินและการใช้เงินออมจากการเล่นแชร์ของวงแชร์ ๒๓ วง เปรียบเทียบครอบครัวที่เล่นแชร์กับที่ไม่ได้เล่นแชร์ว่ามีฐานะเศรษฐกิจต่างกันอย่างไร ตลอดจนพิจารณาอัตราดอกเบี้ยจากการเล่นแชร์ (Intensity of Bidding) ผลปรากฏว่า ผู้ที่เล่นแชร์และผู้ที่ไม่ได้เล่นจะไม่มีความแตกต่างในเรื่องระดับรายได้ ผู้ที่เล่นแชร์มักรวมกันเป็นกลุ่มภายในที่ทำงานหรือชุมชนที่อาศัย บ้างรวมกลุ่มกันเพราะท้าวแชร์เป็นผู้นำที่เชื่อถือได้ การล้มแชร์มีอัตราต่ำถึงร้อยละ ๗.๒ ในด้านการสร้างเงินออมกลุ่มศึกษาได้ประเมินว่า การเล่นแชร์ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้นในกลุ่มคนรายได้น้อยถึงประมาณร้อยละ ๒ ของเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ในปี ๒๕๑๘ ผู้เล่นแชร์ส่วนใหญ่นำเงินไปซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน (๗๒.๕%) ของผู้เล่นแชร์ การเล่นแชร์จึงช่วยให้คนในชุมชนดังกล่าวมีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าผู้ไม่เล่นแชร์ นอกจากนี้การศึกษานี้ยังเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้จากการเล่นแชร์ กับดอกเบี้ยที่ได้จากการฝากธนาคารพาณิชย์และให้กู้ในตลาดเงินในระบบ

สำหรับบทความนี้ผู้เขียนต้องการเน้นบทบาทของการเล่นแชร์และบริษัทแชร์ต่อธุรกิจ ดังนั้นข้อมูลเบื้องต้นจึงใช้ของอเล็ก โรเซนทาล เพราะว่าแม้การสำรวจจะทำมานานกว่า ๑๐ ปีแล้วก็ตาม แต่ก็นับว่าดีที่สุดเท่าที่มีอยู่ อีกทั้งสภาพของตลาดเงินนอกระบบคงไม่เปลี่ยนแปลงมากเกินไปนักภายใน ๑๐ ปีนี้

เราจะเริ่มโดยการพิจารณาแหล่งเงินทุนของธุรกิจขนาดต่าง ๆ ซึ่งแยกออกเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ธุรกิจขายส่ง ธุรกิจขายปลีกขนาดใหญ่ ขายปลีกขนาดย่อม และบริการฟุ่มเฟือย ในด้านแหล่งเงินทุนในการก่อตั้ง ธุรกิจที่ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนในการก่อตั้งจากการเล่นแชร์มากที่สุดคือธุรกิจการค้าปลีกขนาดย่อม ดังเห็นได้จาก*ตารางที่ ๑* แต่จะสังเกตได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใดก็มักจะต้องอาศัยเงินทุนของผู้ประกอบการเองเป็นสำคัญ

ในด้านเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital) นอกจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่แล้ว ธุรกิจทุกประเภทที่สำรวจต้องอาศัยเงินจากแหล่งเงินนอกระบบเป็นสำคัญ สัดส่วนของธุรกิจที่ต้องอาศัยเงินแชร์ในด้านเงินหมุนเวียนมีโดยเฉลี่ยร้อยละสี่สิบของธุรกิจทั้งหมด *(ตารางที่ ๒)* และที่ต้องอาศัยตลาดเงินนอกระบบทั้งหมดมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๘๕ ของธุรกิจทั้งหมด

ถ้าพิจารณาตามสัดส่วนของเงินทุนหมุนเวียน ธุรกิจที่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนจากเงินแชร์มากกว่าธุรกิจอื่น ๆ คือ ธุรกิจค้าปลีกขนาดย่อมและอุตสาหกรรมขนาดย่อม รองลงมาก็คืออุตสาหกรรมขนาดกลาง ส่วน

---

๗ Angel, Shlomo, De Goede and Sevilla Ramon, **Sharing The Risk of Being Poor : Communal Saving Games in Bangkok** The Human Settlement Program, Bangkok : AIT 1977.

ตารางที่ ๑

เงินทุนในระยะเริ่มตั้ง แยกตามประเภทธุรกิจและแหล่งที่มาของเงินทุน

เงินทุนเริ่มแรกและแหล่งที่มาของเงินทุน (ล้านบาท)

ชนิดของธุรกิจ	รวม		ผู้ประกอบการ		ครอบครัว+สหาย		ธ. พาณิชย์		แชร์		อื่นๆ	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
อุตสาหกรรมใหญ่	๒๕๒.๔	๑๐๐	๕๖.๐๒	๑๔๑.๔	๑.๗	๐.๖๗	๕๑.๐	๒๐.๒	-	-	๕๘.๓	๒๓.๑
อุตสาหกรรมกลาง	๔๖.๔	๑๐๐	๘๑.๐๓	๓๗.๖	๒.๕	๕.๓๘	๕.๗	๑๒.๒๘	๐.๖	๑.๒๖	-	-
อุตสาหกรรมย่อม	๕๕๗.๖	๑๐๐	๕๖.๕๔	๕๖๓.๑	๑๓.๘	๑.๓๘	๑๖.๓	๑.๖๓	๔.๔	๐.๔๔	-	-
ค้าส่ง	๖๕๕.๑	๑๐๐	๘๓.๔๖	๕๘๓.๕	๕.๘	๑.๔๐	๑๐๕.๘	๑๕.๑๓	-	-	-	-
ค้าปลีกใหญ่	๔๓๖.๑	๑๐๐	๘๘.๒๕	๓๘๔.๕	๒๕.๔	๖.๗๔	๕.๕	๒.๑๘	๑๒.๓	-	-	-
ค้าปลีกย่อย	๖๗๕.๗	๑๐๐	๘๕.๒๕	๖๐๖.๗	๔๒.๓	๖.๒๒	-	-	๓๐.๗	๔.๕๒	-	-
บริการฟุ่มเฟือย	๑๖๗.๐	๑๐๐	๕๒.๕๑	๑๕๔.๕	๑๒.๕	๗.๔๘	-	-	-	-	-	-

ที่มา : Alek A Rozental, FINANCE AND DEVELOPMENT IN THAILAND, p. 261.

ตารางที่ ๒
การสำรวจเครดิตในที่ชุมชน : แหล่งที่มาของทุนหมุนเวียน

จำนวนธุรกิจและประเภทธุรกิจ

ชนิดของธุรกิจ	Total		เจ้าของธุรกิจ		ครอบครัวหรือเพื่อน		ธนาคารพาณิชย์		วงแชร์		เป็นการเงินอื่น ๆ		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	๖๑	๑๐๐	๑๔	๒๒.๕๔	๘	๑๓.๑๑	๓๐	๔๕.๑	-	-	๓	๔.๖	๖	๙.๘
อุตสาหกรรมขนาดกลาง	๖๕๖	๑๐๐	๖๕	๙.๙๐	๒๓๗	๓๖.๑๒	๑๘๕	๒๘.๒	๑๓๕	๒๐.๕๘	๑๗	๒.๖	๑๗	๒.๖
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	๔๑๐๐	๑๐๐	๑๒๕	๓.๐๔	๑๘๐๐	๔๓.๙	๓๗๕	๙.๑	๑๗๗๕	๔๓.๓	-	-	๒๕	๐.๖
ขายส่ง	๑๕๕๐	๑๐๐	๕๐	๓.๒	๕๕๐	๓๕.๔๘	๕๕๐	๓๕.๔๘	๒๐๐	๑๒.๙	๒๐๐	๑๒.๙	-	-
ขายปลีกขนาดใหญ่	๗๐๐๐	๑๐๐	๒๐๐	๒.๘๕	๓๐๕๐	๔๓.๕๗	๑๑๕๐	๑๖.๔	๒๔๕๐	๓๕.๐	๑๕๐	๒.๑	-	-
ขายปลีกขนาดเล็ก	๓๑๓๑๐	๑๐๐	๑๕๐๐	๔.๗๙	๑๔๕๐๐	๔๖.๓	-	๑.๔	๑๓๗๕๐	๔๓.๙	๑๕๖๐	๔.๙	-	-
บริการฟุ่มเฟือย	๓๐๐	๑๐๐	๗๕	๒๕	๑๕๐	๕๐.๐	๒๕	๘.๓	๕๐	๑๖.๖	-	-	-	-
รวม	๔๔๕๗๗	๑๐๐	๒๐๒๙	๔.๕๑	๒๐๑๔๕	๔๔.๗๙	๒๓๑๕	๕.๑๕	๑๘๓๖๐	๔๐.๘๒	-	-	-	-

ที่มา : Alek A Rozental, FINANCE AND DEVELOPMENT IN THAILAND, p. 266.

ตารางที่ ๓
การสำรวจปริมาณและแหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียน แยกตามประเภทธุรกิจ

แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียน

ประเภทธุรกิจ	รวม		เจ้าของ		ครอบครัว+เพื่อน		ธ. พาณิชย์		วงแชร์		สถาบันการเงิน		อื่น ๆ	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รวม	๓๘๕๕	๑๐๐	๒๒๘	๕.๘๕	๖๘๔	๑๗.๕๖	๑๕๔๓	๓๕.๖๑	๑๖๒	๔.๑๖	๒๗	๖.๕	๑๒๕๑	๓๒.๑
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	๑๔๗๒	๑๐๐	๑๕	๑.๒๕	๑๓	๐.๘๘	๓๐๓	๒๐.๕๘	-	-	๓	๒.๐	๑๑๓๔	๗๗.๐๓
อุตสาหกรรมขนาดกลาง	๖๐๕	๑๐๐	๑๐	๑.๖๕	๓๗	๖.๑๑	๓๗๕	๖๒.๖๔	๖๐	๙.๙๑	๒	๐.๓	๑๑๗	๑๕.๓๓
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	๑๓๔	๑๐๐	๘	๕.๙๗	๕๘	๔๓.๒๘	๔๖	๓๔.๓๒	๒๒	๑๖.๔๑	-	.๒๕	.๒๕	๐.๑๙
ขายส่ง	๖๕๙	๑๐๐	๓๑	๔.๔	๓๐	๔.๒๙	๖๒๕	๘๕.๔๑	๔	๐.๕๗	๕	๑.๒๘	-	-
ขายปลีกขนาดใหญ่	๗๖๐	๑๐๐	๑๕๓	๒๐.๑๓	๔๒๐	๕๕.๒๖	๑๗๒	๒๒.๖๓	๑๕	๑.๙๗	๐.๑๑	.๐๑	-	-
ขายปลีกขนาดย่อม	๑๙๔	๑๐๐	๔	๒.๐๖	๑๑๖	๕๙.๗๙	-	-	๖๑	๓๑.๔๔	๑๓	๖.๗	-	-
บริการฟุ่มเฟือย	๓๑	๑๐๐	๓	๙.๖๘	๑๐	๓๒.๒๖	๑๘	๕๘.๐๖	๐.๔๕	๑.๔๕	-	-	-	-

ที่มา : Alek A Rozental หน้า ๒๖๗

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ไม่ได้ใช้แหล่งทุนหมุนเวียนด้านนี้เลย เพราะได้รับการสนับสนุนจากธนาคารพาณิชย์อยู่แล้ว

๑.๒ สาเหตุที่มีตลาดเงินนอกระบบและการเล่นแชร์

การพึ่งพาอาศัยเงินทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินทุนหมุนเวียนจากตลาดเงินนอกระบบของธุรกิจต่าง ๆ ยกเว้นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำให้เกิดคำถามติดตามมาว่าเหตุใดทั้ง ๆ ที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดนอกระบบสูงมาก ตั้งแต่ร้อยละ ๒๔ ถึงร้อยละ ๖๐[๘] ธุรกิจหลายแห่งจึงยังคงแสวงหาเงินทุนจากตลาดนอกระบบและจากการเล่นแชร์ คำตอบก็คือ

๑.๒.๑ ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินในระบบมักจะ ไม่เต็มใจที่จะให้เครดิตแก่กิจการที่เริ่มก่อตั้ง และจะให้เครดิตแก่กิจการที่ผ่านการดำเนินงานมาจนได้กำไรดี การกู้แต่ละครั้งจะมีสินทรัพย์ค้ำประกันอย่างมั่นคง จนบางคนอดไม่ได้ที่จะเรียกธนาคารพาณิชย์ว่า โรงรับจำนำชั้นสูง ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยที่ธนาคารจะนิยมให้เงินทุนหมุนเวียนมากกว่าเงินทุนในการก่อตั้งกิจการ และพอใจที่จะให้เครดิตแก่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และการค้าส่งมากกว่าผู้ผลิตและผู้ค้ารายย่อย สถาบันเช่นสำนักงานธนกิจเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมก็ยังมิได้ดำเนินงานใน

๘ Chandavarkar and Manison, **op.cit.**,p. 57.

การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีอยู่มากมายได้ดีเท่าที่ควร[8]

๑.๒.๒ แนวโน้มในการสร้างอำนาจผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ ผ่านสถาบันการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารพาณิชย์ ทำให้นักธุรกิจที่มิได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน ต้องดิ้นรนหาแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อความอยู่รอด ในการประกอบธุรกิจเกือบทุกประเภท เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ผู้มีแหล่งเงินทุนที่มั่นคงกว่าย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน แต่การผูกขาดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน (ซึ่งปรากฏชัดจากการศึกษาด้านการกระจุกตัวทางธุรกิจของเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม[9]) มีอยู่มาก การดำเนินธุรกิจที่จะแข่งขันกับบริษัทในเครือของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนต่าง ๆ ที่มีอำนาจผูกขาดทางเศรษฐกิจจึงอาจประสบปัญหาในการที่จะได้เครดิตจากสถาบันเหล่านั้น การพึ่งตลาดเงินนอกระบบของธุรกิจเหล่านี้จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ถ้ายังต้องการความอยู่รอด

๑.๒.๓ อัตราดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นเงินฝากหรือเงินกู้ที่อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงก่อนหน้าการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยในตอนต้นปี ๒๕๒๓ ทำให้เงินทุนบางส่วนซึ่งอาจไหลเข้าสู่สถาบันการเงินในระบบได้กลับไหลออกสู่นอกระบบในรูปของการให้กู้โดยตรงหรือการเล่นแชร์ ทั้งนี้เพราะธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นไม่สามารถที่จะให้เงินกู้แก่โครงการที่มีความเสี่ยงสูง เพราะผลตอบแทนที่ได้ไม่คุ้มกันกับความเสี่ยง ตลาดเงินนอกระบบจึงเข้ามาสวมบทบาทการให้เงินกู้แก่ธุรกิจประเภทนี้แทน โดยมีการเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าสถาบันการเงิน ซึ่งมีข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับเพดานอัตราดอกเบี้ยที่จะเรียกเก็บจากเงินกู้และที่เสนอให้กับเงินฝากทุกประเภท

๑.๒.๔ แม้ว่าจะมีกฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่จะเรียกเก็บได้จากผู้กู้ก็ตาม ในทางปฏิบัติมีสถาบันการเงินหลายแห่งรวมทั้งธนาคารพาณิชย์ที่เก็บดอกเบี้ยสูงกว่าที่กำหนดตามกฎหมายโดยเป็นการยินยอมและตกลงกันอย่างลับ ๆ ระหว่างลูกค้ากับสถาบันการเงิน ดอกเบี้ยที่เรียกเก็บนี้อาจเรียกกันว่าเงินปากถุงหรือค่าบริการ ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยที่ผู้กู้ต้องเสียจริง ๆ จึงอาจสูงพอ ๆ กับดอกเบี้ยที่ต้องเสียในตลาดนอกระบบ

๑.๒.๕ มีนักธุรกิจไม่น้อยที่ลังเลใจที่จะเข้าหาธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพราะคิดว่าเป็นการเสียหน้าที่จะไปพึ่งผู้อื่นซึ่งคล้ายกับเป็นการแสดงว่าไร้การสนับสนุนจากครอบครัว หรือมิฉะนั้นฐานะการเงินก็กำลังเสื่อม[10] ดังนั้นนักธุรกิจบางคนจึงอาจต้องหันไปพึ่งนายทุนเงินกู้หรือเล่นแชร์ เพราะไม่อยากให้เป็นการเอิกเกริกเกินไป ทั้งนี้เพราะการไปกู้จากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นลูกค้าจะต้องเสนองบการเงินและเปิดเผยฐานะทางการเงิน นอกจากนี้การที่โฉนดที่ดินไม่อาจจะแยกย่อยออกมาได้ และการที่ธนาคารพาณิชย์มักต้องการให้ลูกค้านำที่ดินมาค้ำประกัน ทำให้ลูกค้าต้องหันไปใช้บริการของตลาดการเงินนอกระบบ เพราะบางครั้งมูลค่าของที่ดินนั้นสูงกว่าจำนวนเงินที่ต้องการกู้มาก

๑.๒.๖ มีนักธุรกิจและนักอุตสาหกรรมจำนวนมาก ที่อยู่ในฐานะจะได้เครดิตจากธนาคารพาณิชย์แต่ต้องหันไปหาเงินกู้จากตลาดนอกระบบเพราะปัจจัยที่บังคับอยู่คือเวลา ในบางครั้งนักธุรกิจอาจพบโอกาสที่จะทำเงินหรือลดต้นทุนได้โดยกระทันหัน แต่ต้องใช้เงินสดเป็นจำนวนมาก ธนาคารพาณิชย์มักจะไม่ตัดสินใจให้กู้เพิ่มในระยะเวลาอันสั้น แต่นายทุนเงินกู้สามารถให้ได้ หรือถ้าเล่นแชร์ก็อาจจะทำการประมูลเอาเงินมาใช้ก่อนที่ธนาคารพาณิชย์หรือคู่แข่งจะรู้เบาะแสถึงโอกาสในการทำกำไรเช่นนั้น

๑.๒.๗ การล้มละลายของบริษัทเงินทุนแห่งหนึ่ง ทำให้ศรัทธาต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินในระบบ

---

๘ "การดำเนินงานของสำนักงานธนกิจเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมสามารถสนองความต้องการในการขยายอุตสาหกรรมเพียงร้อยละ ๓ – ๔ เท่านั้น"

จาก Saeng Sanguanruang, **Development of Small and Medium Manufacturing Enterprises in THAILAND** ADIPA Research Project (Dec. 1978), p. 148.

๙ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม **วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย** รายงานวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษาและคณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ๒๕๒๔ หน้า ๕๕-๕๘.

๑๐ Rozental, **op.cit.** p. 273.

ได้ลดลงอย่างมากมาย ผู้ออมบางคนมีความรู้สึกว่าการเสี่ยงจากการเล่นแชร์และการฝากเงินไว้กับบริษัทเงินทุนนั้นมิได้แตกต่างกันมากนัก อนึ่ง ผู้เล่นแชร์มักจะเลือกวงแชร์ที่ตนเชื่อถือและรู้จักดี ผู้เล่นจึงอาจมีความมั่นใจยิ่งกว่าไปฝากเงินที่บริษัทเงินทุนซึ่งเคยได้รับความเชื่อถือว่ามั่นคง แต่ก็กลับมีการปล่อยให้ล้มละลายไปต่อหน้าต่อตา นอกจากนั้นผู้เล่นแชร์ยังมีโอกาสได้รับเงินก้อนไปหมุนเมื่อประมูลได้ ทำให้การเล่นแชร์ได้รับความนิยมยิ่งขึ้น

สำหรับความสัมพันธ์ของตลาดเงินนอกระบบกับธนาคารพาณิชย์และตลาดการเงินในระบบนั้น มีนายธนาคารไม่น้อยที่ให้เงินกู้ผ่านนายหน้าซึ่งเรียกว่า คอมพาดอร์ ซึ่งอาจนำเงินไปปล่อยเงินกู้ในตลาดนอกระบบต่ออีกทีหนึ่ง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์จึงน่าจะมีผลต่อระดับอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินนอกระบบไม่มากก็น้อย

๑.๓ วิธีการเล่นแชร์

การเล่นแชร์เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลหลาย ๆ คนที่มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน โดยแต่ละคนจะส่งเงินค่าหุ้นหรือค่าแชร์เป็นงวด ๆ ตามเวลาที่ตกลงกันไว้เช่น งวดหรือละ ๕๐๐ บาท เดือนละงวด เป็นต้น จำนวนเงินแต่ละมือนั้นอาจจะแตกต่างไปในแต่ละวงแชร์แล้วแต่กำลังของผู้ส่ง จำนวนผู้เล่นและความต้องการใช้เงินก้อนใหญ่หรือเล็ก เวลาของการส่งเงินหรือการประมูลอาจถึงสัปดาห์ละครั้ง ในแชร์ชาวบ้านบางแห่งอาจถึงขนาดแชร์รายวันก็มี การเล่นแชร์จะมีหัวหน้าผู้รวบรวมสมาชิกและเป็นผู้ตามเก็บเงินของสมาชิกแต่ละคนเรียกกันทั่วไปว่า "ท้าวแชร์" ท้าวแชร์หรือนายวงนี้มักจะได้รับเงินก้อน (pot) จากสมาชิกทุกคนในงวดแรก ผู้มีความต้องการใช้เงินแต่ละงวดและยังไม่ได้รับเงินจะทำการประมูลโดยการเสนอดอกเบี้ยที่ตนเองยินดีที่จะจ่าย ผู้ใดเสนอดอกเบี้ยสูงที่สุด ก็จะได้รับเงินก้อนจากสมาชิกทุกคน นอกจากวิธีประมูลแล้วยังอาจใช้วิธีจับฉลากหรือกำหนดล่วงหน้าว่าใครจะเป็นผู้ได้รับเงินไปในงวดใด อย่างไรก็ดีแชร์ที่เล่นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นแชร์รายเดือน[๑๒] การเล่นนั้นก็มีอยู่ ๓ วิธี คือ

---

๑๒ **Ibid.**, p. 270.

๑.๓.๑ **แชร์ดอกหัก** คือ แชร์ที่ผู้เล่นยกเว้นผู้ประมูลได้จ่ายเงินให้นายวงหลังจากได้หักเงินปันผลจากเงินค่าหุ้นแล้ว เช่น แชร์วงละ ๕๐๐ บาท หากผู้ประมูลประมูลได้ด้วยดอกเบี้ย ๑๐๐ บาท ผู้เล่นแต่ละคนจะจ่ายเงินให้นายวงเพียง ๕๐๐-๑๐๐ บาท หรือเท่ากับ ๔๐๐ บาท แชร์นี้นิยมในกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า และชาวบ้าน ผู้ที่ประมูลแล้วและนายวงจะไม่มีสิทธิ์ประมูลในงวดต่อ ๆ ไป จะสังเกตได้ว่าวิธีนี้ผู้ประมูลจะจ่ายดอกเบี้ยแก่สมาชิกอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ประมูลเท่านั้น และจำนวนสมาชิกผู้มีสิทธิรับเงินปันผลจะเท่ากับจำนวนเดือนที่เหลือเสมอ

สมมติว่า แชร์ดอกหักนี้ใช้ในวงแชร์มีละ ๕๐๐ บาท มีทั้งหมด ๗ มือ ผังแสดงการรับเงินของผู้ประมูลคนที่ ๕ ซึ่งประมูลได้ด้วยดอกเบี้ย ๑๐๐ บาท มีดังต่อไปนี้.-

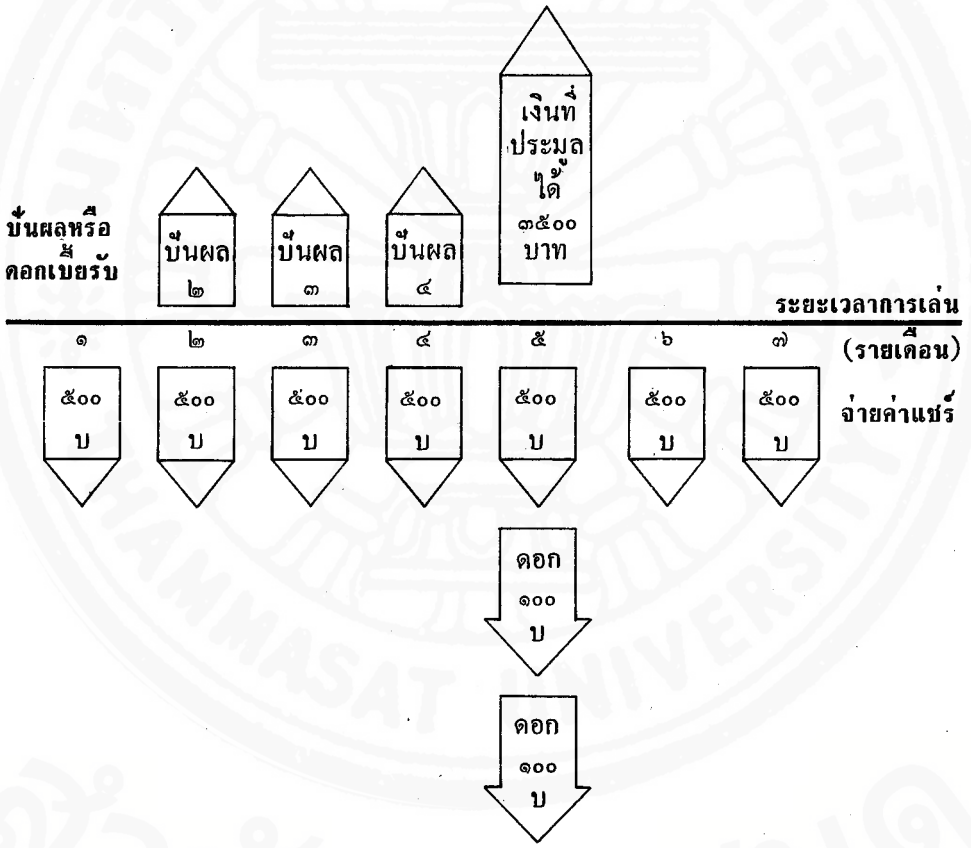

ผู้ประมูลในเดือนที่ ๕ นี้ จะได้รับเงินไปเท่ากับค่าแชร์ **คูณ** จำนวนคนเล่นทั้งหมด **ลบ** ค่าหุ้นที่เขาต้องจ่ายและค่าดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายผู้ยังไม่ประมูลอีกสองมือ (๕๐๐ × ๗)-(๕๐๐ + ๑๐๐ + ๑๐๐) เท่ากับ ๓๕๐๐-๗๐๐ บ. =๒๘๐๐ บ. ในเดือนต่อ ๆ ไปจะจ่ายค่าหุ้นโดยไม่มีสิทธิรับดอกเบี้ยจากผู้ประมูลรายต่อไป

๑.๓.๒ แชร์ดอกตาม คือแชร์ชนิดที่ผู้ประมูลได้จะต้องจ่ายค่าหุ้นบวกกับค่าดอกเบี้ยที่ประมูลในงวดต่าง ๆ ที่ถัดออกไปหลังจากประมูลได้ ถ้าสมมติว่าค่าหุ้นและจำนวนสมาชิกที่มีเท่ากับในกรณีแชร์ดอกหัก จำนวนเงินที่บุคคลที่ ๕ ได้รับและจะต้องจ่ายจะแตกต่างจากแชร์ ดอกตามดังเห็นได้จากผังต่อไปนี้

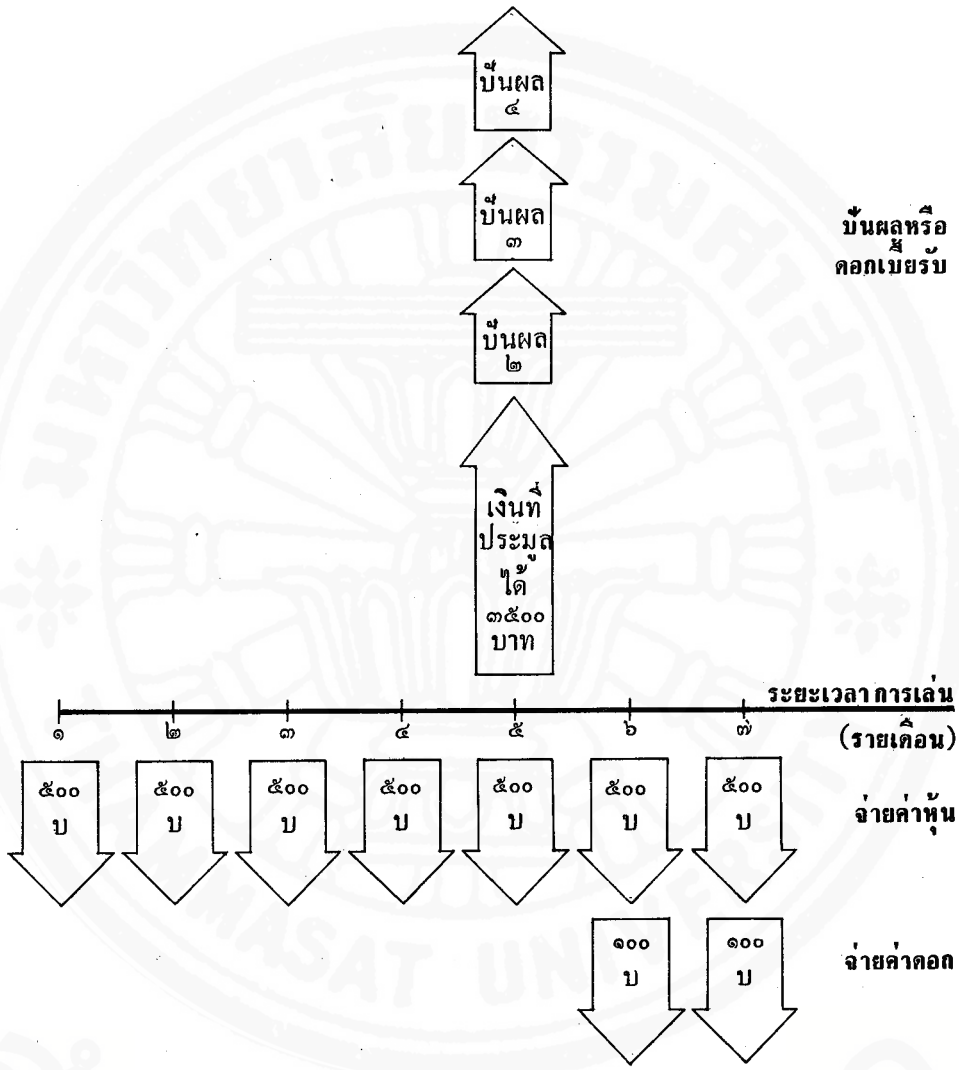

จะสังเกตได้ว่าวิธีนี้ผู้ประมูลจะได้เงินก้อนจำนวนมากกว่าวิธีแรก เพราะจะได้เงินค่าหุ้นจากสมาชิกอื่นทุกคนบวกดอกเบี้ยของสมาชิกที่ประมูลไปแล้ว หรือจะได้มากกว่า ๓๐๐๐ บาท จะเกิน ๓๐๐๐ บาท ไปมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับดอกเบี้ยที่สมาชิกประมูลได้ในงวดก่อน ๆ แต่ในเดือนที่ ๖ และ ๗ ผู้ประมูลในงวดที่ ๕ จะต้องจ่ายเงินเท่ากับค่าหุ้นรวมกับค่าดอกเบี้ย รวม ๖๐๐ บาท ต่องวด แต่สมาชิกที่ไม่ได้ประมูลและรับเงินก้อนกับดอกเบี้ยในงวดสุดท้ายจะเสียเปรียบกว่าแบบแรก ถ้าสมมติให้จำนวนเงินดอกเบี้ยที่สมาชิกจ่ายไปเท่ากัน ผู้ที่ประมูลได้ไปแล้วจะไม่มีสิทธิรับดอกเบี้ยอีก

๑.๓.๓ แชร์ดอกกลับ เป็นแชร์ที่สมาชิกผู้ประมูลได้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแก่สมาชิกทุก ๆ คนในงวดนั้น แต่ก็มีสิทธิได้รับดอกเบี้ยจากผู้ประมูลในงวดต่อ ๆ ไปอีก

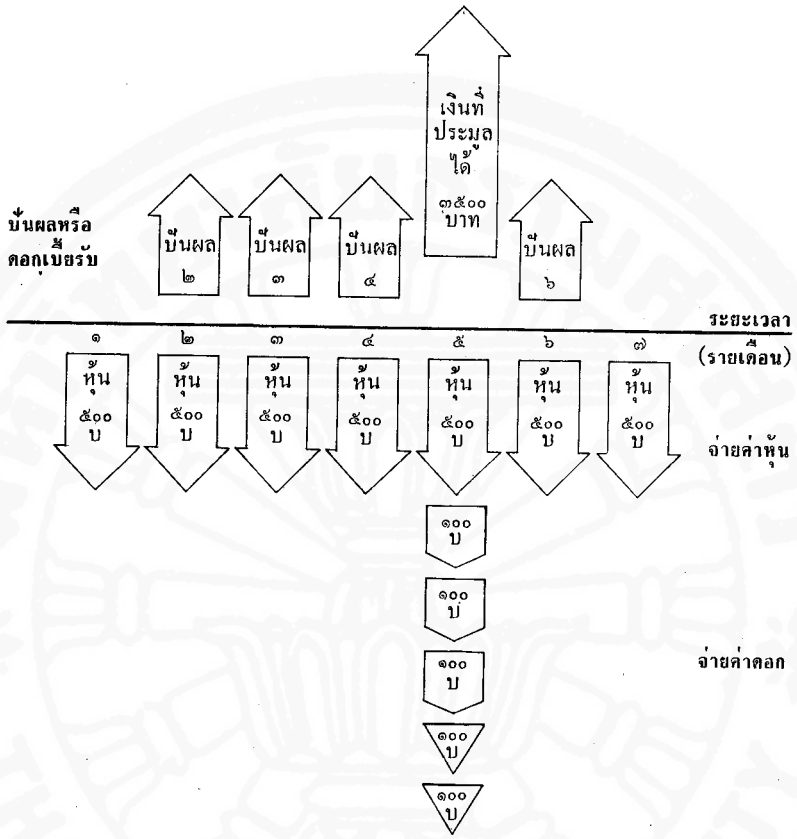

ถ้าสมมติให้ค่าหุ้นและจำนวนสมาชิกและระยะเวลาตลอดจนดอกเบี้ยที่ผู้ประมูลเดือนที่ ๕ เสนอนั้นเท่ากับที่สมมติใน ๒ กรณีแรก แต่ปรากฏว่าตามวิธีแชร์ดอกกลับนี้ ผู้ประมูลได้จะได้รับเงินสดเท่ากับเงินก้อนที่ได้รับจากสมาชิกทั้งหมด (๕๐๐×๗) ลบด้วยค่าหุ้นที่บุคคลผู้นี้จะต้องจ่ายและดอกเบี้ยที่เขาจะต้องจ่ายให้สมาชิกอื่น ๆ ยกเว้นหัวหน้าวง (๕๐๐+๑๐๐×๕) เงินสดที่เขาจะได้รับสุทธิคือ ๓,๕๐๐–๑,๐๐๐ บาท หรือเท่ากับ ๒,๕๐๐ บาทในกรณีผู้ที่ได้รับเงินไปในงวดแรก ๆ จะได้เปรียบกว่าผู้ประมูลงวดหลัง ๆ ยกเว้นคนสุดท้าย เพราะเขาจะต้องจ่ายดอกเบี้ยแก่สมาชิกทุกคนไม่ว่าจะประมูลไปแล้วหรือไม่

๑.๓.๔ แชร์ท้าวทวีคูณ เป็นแชร์ที่สมาชิกจะต้องจ่ายเงินค่าหุ้นในงวดแรกแก่หัวหน้าวงมากกว่างวดต่อ ๆ ไป เพื่อช่วยเหลือนายวงที่มีความจำเป็นต้องใช้เงิน เช่น มือละ ๕๐๐ บาท ก็จ่ายให้นายวงในงวดแรก ๑๐๐๐ บาท ในงวดต่อ ๆ ไปจึงจ่าย ๕๐๐ บาท ต่องวด แต่นายวงจะต้องชำระ ๑๐๐๐ บาท ทุก ๆ งวด ส่วนดอกเบี้ยที่ผู้ประมูลต้องจ่ายนั้น จะจ่ายให้เฉพาะแก่สมาชิกอื่นที่ยังไม่ได้ประมูลเท่านั้น ดังนั้น วิธีนี้จึงคล้ายคลึงกับแชร์ดอกหัก ยกเว้นส่วนที่ผู้ประมูลจะได้รับจากท้าวแชร์

การเล่นแชร์ทั้งหมดนี้ ถ้าหากว่าเป็นเงินจำนวนมาก เช่น มีวงหนึ่งซึ่งผู้เขียนสัมภาษณ์เล่นมือละ ๑๐,๐๐๐ บาท มี ๑๕ มือ ผู้ประมูลได้จะเขียนเช็คลงวันที่ล่วงหน้า ให้แก่สมาชิกทุกคนไว้เป็นเครื่องประกัน

๒. บริษัทเงินแชร์

๒.๑ สาเหตุที่จำนวนบริษัทได้เพิ่มขึ้น

บริษัทเงินแชร์เป็นวิวัฒนาการของการเล่นแชร์ที่ทำให้มีลักษณะเป็นตัวสื่อกลางเชื่อม ระหว่างผู้ออมกับผู้ต้องการใช้เงิน (fiancial intermediary) มากขึ้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบริษัทเหล่านี้ได้เพิ่มจำนวนอย่างผิดหูผิดตาในช่วงภาวะเงินตึง แสดงว่าภาวะนี้ได้กระทบกระเทือนไปในวงกว้าง การอาศัยธนาคารพาณิชย์ของอุตสาหกรรมและกิจการค้าขนาดย่อมนั้นไม่อาจจะทำได้มากนักในยามปกติ ยิ่งในช่วงเงินตึงธนาคารพาณิชย์ยิ่งเข้มงวดกับการสรรหาลูกค้า เพราะอัตราดอกเบี้ยถูกบังคับให้ต่ำตามกฎหมายจึงต้องลดความเสี่ยงโดยคัดเลือกเฉพาะลูกค้าที่มีการค้ำประกันมั่นคง การที่จะอาศัยญาติและเพื่อนเป็นแหล่งเงินทุนเท่านั้นอาจไม่เป็นการเพียงพอ เพราะทุกคนก็มีความต้องการเงินด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้นผู้ต้องการเงินทุนจึงต้องพยายามขยายความสัมพันธ์กับแหล่งเงินทุนโดยผ่านบริษัทเงินแชร์ซึ่งรวบรวมสมาชิกที่ไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาร่วมวง

อีกสาเหตุหนึ่งของการตั้งบริษัทเงินแชร์ที่เพิ่มขึ้นมาในช่วง ๒๕๒๑–๒๓ ก็คือมาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ได้จำกัดการขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการบริโภคของบริษัทเงินทุนเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ บริษัทต่างๆหลายแห่งที่ขายสินค้าบริโภคแบบคงทนจึงต้องหาทางออกโดยการขยายงานเป็นบริษัทเงินแชร์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ร่วมเล่นที่ต้องการซื้อสินค้าบริโภคแบบคงทน เช่น ตู้เย็น แต่ไม่มีเงินสดมารวมตัวกัน แต่ละคนจะลงขันค่าสินค้านั้นเป็นงวด ๆ แล้วใช้วิธีจับฉลากว่าใครจะได้สินค้านั้นไปใช้ก่อน

สาเหตุประการสุดท้าย คือ ธุรกิจเงินแชร์มีโอกาสทำกำไรสูง การควบคุมก็น้อยกว่าบริษัทเงินทุนมาก เริ่มตั้งแต่การก่อตั้งบริษัท บริษัทเงินทุนจะต้องมีเงินทุนอย่างน้อย ๔๐ ล้านบาท ขณะที่บริษัทแชร์เป็นเพียงบริษัทธรรมดาที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ ไม่มีข้อบังคับเรื่องเงินทุนจดทะเบียนต่ำสุด อย่างไรก็ดี การคาดการณ์ว่าในภายหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปลายปี ๒๕๒๒ จะมีการเสนอกฎหมายควบคุมบริษัทแชร์และคอมมอดิตี้ทำให้มีผู้รีบไปจดทะเบียนบริษัทก่อนที่จะมีการควบคุมการเปิดบริษัทซึ่งทำให้เปิดบริษัทประเภทนี้ได้ยากขึ้น บางบริษัทอาจจดทะเบียนไว้เฉย ๆ โดยไม่ดำเนินการ เพราะหวังที่จะทำกำไรจากการขายใบอนุญาตเช่นเดียวกับกรณีที่เกิดขึ้นกับบริษัทเงินทุนในอดีต

๒.๒ วิธีและระเบียบในการเล่นในบริษัทแชร์

เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่อธิบายลักษณะของธุรกิจของบริษัทเงินแชร์โดยเฉพาะ ดังนั้นวิธีและระเบียบการในการเล่นในบริษัทต่าง ๆ จึงแตกต่างกันไปในเรื่องรายละเอียด แต่โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่ตรงกันดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ บริษัทแชร์ทำหน้าที่เป็นนายวง แต่ในวิธีหักค่าบริการคิดเป็นเปอร์เซนต์ของยอดเงินที่สมาชิกประมูลได้ แทนที่จะรับเงินงวดแรกไปใช้โดยไม่เสียดอกเบี้ยอย่างแชร์ชาวบ้าน ค่าบริการดังกล่าวคิดในอัตราตั้งแต่ร้อยละ ๓–๕ ในงวดที่ ๒ เป็นต้นไป แต่ในงวดแรกบางบริษัทอาจจะให้ผู้ประมูลได้จ่ายถึงร้อยละ ๓๐

๒.๒.๒ ในด้านการประมูล สมาชิกจะประมูลด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์หรือมอบฉันทะให้ตัวแทนมา ในบางบริษัทถึงกับให้ประมูลทางโทรศัพท์ โดยที่จะเสนอดอกเบี้ยเป็นร้อยละของยอดเงินแทนที่จะเป็นจำนวนเงิน ผลประโยชน์สำหรับแต่ละมืออย่างในแชร์ชาวบ้าน ถ้าสมาชิกเสนออัตราผลประโยชน์สูงสุดที่เท่ากัน ก็มักใช้วิธีจับฉลาก อัตราผลประโยชน์ที่ทางบริษัทส่วนใหญ่จะกำหนดอัตราต่ำสุดไว้ และในบางบริษัทก็ได้กำหนดอัตราสูงสุดไว้ด้วย

๒.๒.๓ ระเบียบบังคับในด้านการส่งเงินแชร์ เนื่องจากปัญหาของบริษัทส่วนใหญ่คือความล่าช้าในการส่งแชร์ จึงมีระเบียบกำหนดให้ส่งเงินแชร์ภายใน ๓ วัน หลังจากการประมูล และมีบทลงโทษผู้ส่งเงินล่าช้า เช่น หักเงินจากยอดเงินประมูล ยิ่งล่าช้าเพียงไรก็ยิ่งหักในอัตราส่วนที่สูง นอกจากนี้บางบริษัทก็ตัดสิทธิผู้ที่ขาดส่งเกินกำหนดไม่ให้ประมูลหรือเอาเงินที่ส่งไปแล้วกลับคืน

๒.๒.๔ การแบ่งผลประโยชน์ การเล่นส่วนใหญ่ใช้วิธีแชร์ดอกกลับ กล่าวคือสมาชิกทุกคนจะได้รับส่วนแบ่งของผลประโยชน์ที่ผู้ประมูลเสนอให้รวมทั้งผู้ที่ประมูล

ไปแล้วในงวดก่อนๆ วิธีการคือเอาผลประโยชน์หลังหักค่าบริการแก่บริษัทแชร์แล้วมาแบ่งเท่าๆ กันในหมู่สมาชิก

๒.๒.๕ มาตรการเพื่อความมั่นคง บริษัทจะให้ผู้ที่ประมูลได้หาผู้ค้ำประกันซึ่งมักระบุไว้ว่าเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตรหรือผู้ที่บริษัทแชร์เห็นสมควร นอกจากนี้ผู้ประมูลได้ยังต้องเขียนเช็คล่วงหน้าจนครบทุกงวดที่เหลืออยู่ พร้อมทั้งหลักฐานใบสำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประชาชนหรือบัตรข้าราชการ หรือผู้ที่ทำการค้าก็ต้องนำทะเบียนการค้ามาแสดง

๒.๓ อัตราดอกเบี้ยในการเล่นแชร์

ในระเบียบการมักจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดและสูงสุดไว้พร้อมหักค่าบริการ อัตราผลประโยชน์นี้มักจะลดต่ำลงในงวดหลังๆ ทั้งนี้เป็นเพราะมีความต้องการเงินในงวดแรกๆ สูงกว่างวดหลังๆ ยิ่งได้เงินก้อนไปก่อนก็ยิ่งมีโอกาสใช้ประโยชน์หมุนเวียนได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นมากกว่าผู้ได้รับเงินในงวดหลังๆ กระนั้นก็ดีอัตราผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในระเบียบการต่างๆ นั้น ยังมิได้แสดงให้เห็นถึงอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง เพราะผู้ประมูลได้จะถูกหักดอกเบี้ยล่วงหน้าพร้อมค่าบริการ นอกจากนี้ยังได้รับแบ่งผลประโยชน์จากสมาชิกอื่นๆ ที่ประมูลได้ในงวดอื่นๆ เงินค่าแชร์ที่ส่งจึงเป็นจำนวนเต็มตามงวด ลบเงินปันผลได้รับจากผู้ประมูลได้ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละงวด ดังนั้นการคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจึงต้องใช้วิธีมูลค่าปัจจุบัน (Present Value) เราจะแยกพิจารณาสองกรณี กรณีหนึ่งคือ อัตราดอกเบี้ยที่ผู้ยืมจะต้องจ่าย โดยเราถือว่าผู้ประมูลคนแรกเป็นผู้ลงทุนเต็มตัว ผลประโยชน์สุทธิที่ต้องจ่ายหลังจากหักส่วนที่รับจากสมาชิกอื่นๆ ในงวดอื่นจึงเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งเราจะนำมาคำนวณหาอัตรา อีกกรณีหนึ่งคือผู้มิได้ประมูลจนถึงงวดสุดท้าย เราจะถือว่าเป็นผู้ออม

จากการพิจารณาอัตราการประมูลต่ำสุดในหลายๆ บริษัท เราจะใช้อัตราต่ำสุดที่กำหนดไว้โดยเฉลี่ยในการคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงทั้งในแง่การกู้และการออม อัตราการประมูลต่ำสุด และอัตราค่าบริการของบริษัทจะปรากฏตามตารางที่ ๔ นี้

ถ้าการประมูลเป็นไปตามตารางที่ ๔ เราจะหาอัตราดอกเบี้ยของผู้ประมูลรายแรกซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้ โดยหาอัตราดอกเบี้ยคุ้มทุน (break-even) โดยเฉลี่ยที่ทำให้มูลค่าปัจจุบัน (Present Value) ของเงินแชร์ที่ส่งไปทุกงวดรวมกันเท่ากับเงินที่ประมูลได้สุทธิ ซึ่งในที่นี้คือ ๗๔๕๐ บาท เราจะใช้สูตรมูลค่าปัจจุบัน ดังต่อไปนี้คือ

$$PV = \frac{S}{1+i} + \frac{S_2}{(1+e)^2} + \frac{S_3}{(1+i)^3} \cdots\cdots + \frac{S_{n-1}}{(1+i)^{n-1}}$$

ตารางที่ ๔

แชร์มอละ ๑๐๐๐ บาท ๑๒ มือ

งวดที่	อัตราการประมูล	หักค่าบริการ	จำนวนเงินผลประโยชน์ผู้ประมูลได้ต้องเสีย	ประมูลได้สุทธิ	ผู้ประมูลคนที่ ๑ จ่ายเข้ากองทุนภายหลังหักเงินปันผล	เงินปันผลที่ทุกคนได้
๑	๓๐%	๒๕%	๓๖๐๐	๗๔๕๐	๕๕๐	๕๐
๒-๓	๑๘%	๒%	๒๑๖๐		๘๗๐	๑๓๐
๔-๗	๑๒%	๒%	๑๖๘๐		๕๐๐	๑๐๐
๘-๕	๘%	๒%	๕๖๐		๕๔๐	๖๐
๑๐-๑๑	๖%	๒%	๗๒๐		๕๖๐	๔๐
๑๒	-	-	-		๑๐๐๐	-

PV = มูลค่าปัจจุบันของค่าหุ้นต่าง ๆ หรือเงินประมูลได้สุทธิ

S = คือค่าหุ้นที่ผู้ประมูลรายแรกต้องจ่ายหลังหักเงินปันผลในงวดต่าง ๆ

i = อัตราดอกเบี้ยคุ้มทุน ที่ทำให้ค่าหุ้นสุทธิมีมูลค่าปัจจุบันเท่ากับเงินประมูลได้สุทธิ

ดังนั้น $7450 = \frac{870}{1+i} + \frac{870}{(1+i)^2} + \frac{900}{(1+i)^3} + \frac{900}{(1+i)^4} + \frac{900}{(1+i)^5} + \frac{940}{(1+i)^6} + \frac{940}{(1+i^7)} + \frac{940}{(1+i)^8} + \frac{960}{(1+i)^9} + \frac{960}{(1+i)^{10}} + \frac{1000}{(1+i)^{11}}$

เมื่อถอดสมการแล้วปรากฏว่า i หรือ อัตราดอกเบี้ยที่ผู้ประมูลรายแรกในสภาพผู้กู้จะต้องเสียคือ ๕.๕๔% ต่อเดือน หรือ ๖๖.๔๘% ต่อปี ซึ่งนับว่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินในระบบเป็นอันมาก

สำหรับผู้ได้รับเงินในงวดสุดท้ายหรือผู้ออม อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง จะคิดเฉลี่ย จากผลประโยชน์ที่ได้รับแต่ละเดือนดังตารางที่ ๕

หรือถ้าเราใช้สูตรในการคำนวณเพื่อหาอัตราดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยที่จะทำให้เงินค่าหุ้นสุทธิที่ผู้ที่มิได้ประมูลจนถึงงวดสุดท้ายจะต้องจ่ายรวมกันเท่ากับเงินก้อนที่จะได้รับในต้นเดือนที่ ๑๒ ซึ่งก็คือ ๑๑,๐๐๐ บาท สูตรดังกล่าวจะมีลักษณะดังนี้

$P = S(1+r) \div S(1+r)^2 + S(1+r)^3 + S(1+r)^4 \ldots\ldots S(1+r)^{n-1}$

P = เงินก้อนที่ได้รับสุทธิจากการเล่นแชร์ในต้นงวด ๑๒

S = ค่าหุ้นสุทธิในงวดต่าง ๆ

n = จำนวนเดือนที่เล่น

r = อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยที่ได้รับถ้าไม่ประมูลไปจนถึงงวดสุดท้าย

$11{,}000 = 950(1+r) + 870(1+r)^2 + 870(1+r)^3 + 900(1+r)^4 + 900(1+r)^5 + 900(1+r)^6 + 900(1+r)^7 + 940(1+r)^8 + 940(1+r)^9 + 960(1+r)^{20} + 960(1+r)^{11}$

r = 3.2% ต่อเดือน

ดังนั้นโดยเฉลี่ยผู้ออมในวงแชร์จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓.๒ ต่อเดือนหรือประมาณร้อยละ ๓๘.๔

ตารางที่ ๕

หาอัตราดอกเบี้ยของผู้ออมในวงแชร์จากตารางมูลค่าปัจจุบัน

งวดที่	เงินต้น	ระยะเวลา	อัตราดอกเบี้ยต่อเดือนจากตารางมูลค่าปัจจุบัน
๑	๖๕๐	๑๑ เดือน	.๕%
๒	๘๗๐	๑๐ เดือน	๑.๒๕%
๓	๘๗๐	๙ เดือน	๑.๕%
๔	๖๐๐	๘ เดือน	๑.๒๕%
๕	๖๐๐	๗ เดือน	๑.๕%
๖	๖๐๐	๖ เดือน	๑.๕%
๗	๖๐๐	๕ เดือน	๒%
๘	๖๔๐	๔ เดือน	๑.๕%
๙	๖๔๐	๓ เดือน	๒%
๑๐	๖๖๐	๒ เดือน	๒%
๑๑	๖๖๐	๑ เดือน	๔%

ต่อปี ซึ่งเมื่อมองในแง่ที่ว่าผู้ออมยังมีโอกาสที่จะประมูลเอาเงินมาใช้เมื่อถึงคราวจำเป็นแล้วนับว่าเป็นสิ่งจูงใจมากที่เดียว ถ้าเทียบกับการออมทรัพย์ในสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งให้ดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี การเล่นแชร์บริษัทก็ยังได้เปรียบในด้านอัตราดอกเบี้ยแม้ว่าน้อยกว่าดอกเบี้ยในการเล่นแชร์ชาวบ้านก็ตาม นอกจากนี้การที่บริษัทประกันความเสียหาย อาจดึงดูดให้คนมาเล่นแชร์บริษัทมากขึ้น แต่มีคำถามที่จะต้องหาคำตอบว่าประชาชนได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและมีความมั่นใจในบริษัทเหล่านี้ได้สักเพียงใด ซึ่งเราจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

๓. การควบคุมบริษัทแชร์

การเล่นแชร์ชาวบ้านนั้นมักเล่นหมู่ญาติสนิทมิตรสหายที่มีความคุ้นเคยและรู้จักฐานะของกันและกัน การควบคุมจึงอาจจะยังไม่จำเป็นเพราะเป็นความสมัครใจของผู้เล่นซึ่งจะใช้วิจารณญาณส่วนบุคคล อีกทั้งการควบคุมคงจะทำได้ยากเพราะวงแชร์ทั้งวงเล็กวงใหญ่กระจัดกระจายไปมากมาย นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าอัตราการล้มแชร์ไม่สูงนัก[๑๓] แต่สำหรับบริษัทแชร์แล้วผู้ที่เข้ามาเล่นนั้นมักจะมาร่วมด้วยความเข้าใจว่าบริษัทเหล่านี้จะรับผิดชอบในกรณีที่มีสมาชิกที่ประมูลไปแล้วหนีแชร์ การที่บริษัทพูดว่าตนรับผิดชอบชดใช้ให้ผู้เสียหายนั้นในสภาพความเป็นจริงในฐานะการเงินอาจจะไม่อยู่ในวิสัยที่จะชดใช้ให้สมาชิกผู้เสียหายได้ นอกจากนี้การที่แต่ละบริษัทมีระเบียบการที่แตกต่างกันโดยไม่มีการควบคุมอาจจะทำให้บางบริษัทใช้เล่ห์กลเอาเปรียบผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ เราจะพิเคราะห์จุดอ่อนที่ควรจะแก้ไขและควบคุมบริษัทแชร์เหล่านี้ดังนี้

๓.๑ เงินทุนและสภาพคล่องของบริษัท เนื่องจากบริษัทแชร์เป็นบริษัทที่จดทะเบียนนิติบุคคลกับกระทรวงพาณิชย์เช่นเดียวกับบริษัทโดยทั่วไป บริษัทเหล่านี้ส่วนใหญ่จึงตั้งขึ้นมาด้วยทุนจดทะเบียนที่ไม่สูงนัก ในจำนวน ๖๔ บริษัทที่ตั้งขึ้นมานั้นมีเพียงบริษัทเดียวที่จดทะเบียนสูงสุด ๒๕ ล้านบาท บริษัทที่จดทะเบียนด้วยเงินทุนตั้งแต่ ๕ ล้านบาทนั้นมีเพียง ๘ บริษัท ส่วนใหญ่แล้วจะมีเงินทุนจดทะเบียนตั้งแต่ ๑ ถึง ๔ ล้านบาท (๔๘ บริษัท) บริษัทที่มีทุนจดทะเบียน ๕ แสนบาทและต่ำกว่า ๕ แสนบาทมีอยู่ ๗ บริษัท ทุนจดทะเบียนต่ำสุดนั้นคือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ยิ่งสำหรับทุนชำระแล้วบางแห่งมีเพียง ๒๕,๐๐๐ บาทเท่านั้น[๑๔] ดังนั้นการที่บริษัทจะรับชดใช้ หากมีผู้หนี

---

๑๓ เนื่องจากในสังคมไม่ว่าจะเป็นชุมชนหรือในสถานที่ทำงาน การติฉินนินทาจากผู้ร่วมงานหรือผู้อยู่ในชุมชนจะเป็นการลงโทษที่ผู้อาศัยอยู่ไม่อยากเสี่ยง นอกจากตนเองสามารถจะโยกย้ายไปอยู่ที่อื่นได้

๑๔ กองทะเบียนธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์

แชร์นั้นจึงอาจทำได้ในวงจำกัดเพราะร้อยละ ๕๔.๖๕ (๓๕ บริษัท) ของบริษัทเหล่านี้มีเงินทุนเพียงไม่กี่แสนบาทและดำเนินงานโดยสำนักงานที่มีเฟอร์นิเจอร์เพียงไม่กี่ชิ้น แต่อาจตั้งวงแชร์ไว้หลายวงมูลค่าหลายล้านบาท บริษัทเหล่านี้ยังไม่ได้อยู่ภายใต้ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ในด้านการดำรงเงินกองทุนเพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อสมาชิก ตัวบริษัทเองก็เป็นเพียงตัวกลางหรือนายหน้า ฐานะของสมาชิกวงแชร์และความสัมพันธ์รับผิดชอบต่อกันกับบริษัทแชร์ตามกฎหมายนั้นยังมิได้กำหนดเด่นชัด เมื่อถึงคราวคับขันบริษัทแชร์เองอาจจะหนีความรับผิดชอบเองก็ได้ เพราะการพ้องร้องตามเช็คของสมาชิกผู้ประมูลได้แล้วหนีความรับผิดชอบนั้น หากมูลค่าต่ำกว่าห้าหมื่นบาทก็พ้องได้เฉพาะทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะต้องใช้เวลากว่าจะบังเกิดผล หลายบริษัทด้วยกันประสบปัญหาความคล่องตัวเพราะเช็คที่สมาชิกเขียนเป็นงวด ๆ นั้นเป็นจำนวนย่อย การติดตามหนี้จึงเป็นเรื่องที่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง บริษัทต้องคำนึงถึงปัญหาสภาพคล่องเหล่านี้ ส่วนทางเจ้าหน้าที่ควรจะทำหน้าที่ควบคุมด้านการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในอัตราที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองประชาชนที่เข้ามาร่วมวงแชร์บริษัท

๓.๒ ระเบียบการที่คลุมเครือของบางบริษัททำ-ให้ประชาชนไม่ทราบความจริงโดยถ่องแท้ และบริษัทอาจเอาเปรียบสมาชิกได้ ตัวอย่างที่เด่นชัดคืออัตราดอกเบี้ย อัตราการประมูลต่ำสุดที่ระบุไว้นั้นเป็นอัตราในนามเท่านั้น จากการคำนวณในตารางที่ ๖ ก็จะเห็นได้ว่าอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ประมูลต้องเสียนั้นสูงมาก ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกนั้นควรจะได้รับการแจ้งอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรวมกับค่าบริการของบริษัทแล้ว

นอกจากเรื่องอัตราดอกเบี้ย ผู้เขียนได้ศึกษาระเบียบการของหลายบริษัทเห็นว่าผู้เป็นสมาชิกอาจถูกเอาเปรียบได้หลายทาง เช่น บางแห่งอนุญาตให้มีการประมูลทางโทรศัพท์ ซึ่งยากที่สมาชิกทุกคนจะรู้ได้ว่าใครประมูลเท่าใด บริษัทอาจจะให้ประโยชน์กับสมาชิกใดเป็นพิเศษก็ได้ สมาชิกนั้นอาจเป็นคนหรือธุรกิจในเครือของบริษัทเอง การได้รู้อัตราการประมูลของสมาชิกทุกคน อาจทำให้บริษัทเหล่านี้ได้เงินไปหมุนก่อนด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าที่สภาพอุปสงค์แท้จริงจะทำให้เกิดขึ้นได้

การที่สมาชิกผู้ประมูลได้ของบางบริษัทจะต้องหาผู้ค้ำประกันซึ่งส่วนใหญ่บริษัทระบุว่าต้องเป็นข้าราชการ สัญญาบัตร หรือบุคคลที่บริษัทเชื่อถือ และหากยังหาผู้ค้ำประกันไม่ได้ บริษัทสามารถยึดเหนี่ยวเงินประมูลได้ไว้จนกว่าผู้สมัครจะดำเนินการเสร็จสิ้นนั้น เป็นข้อจำกัดสำหรับสมาชิกผู้เล่นอยู่พอสมควร เพราะขึ้นอยู่กับบริษัทว่าจะตัดสินใจว่าใครค้ำประกันได้ ขณะที่ดำเนินการนั้นอาจจะต้องใช้เวลาพอสมควร บริษัทจึงถือโอกาสนั้นนำเงินไปใช้โดยผู้ประมูลได้จะเป็นผู้เสียดอกเบี้ย ซึ่งนับว่าเป็นการเอาเปรียบอยู่ไม่น้อย เพราะบริษัทอาจจะถ่วงเวลาโดยตั้งเงื่อนไขจุกจิกขึ้นมา

๓.๓ การที่มีผู้บริหารของบริษัทเงินทุนหลายบริษัทเข้าเป็นกรรมการของบริษัทแชร์ เมื่อมองในแง่ดีก็คิดว่าผู้บริหารที่มีฝีมือจะช่วยสร้างความเจริญและมั่นคงต่อบริษัทเงินแชร์ แต่เมื่อมองอีกแง่หนึ่งว่าบริษัทเงินทุนก็ดี ธนาคารพาณิชย์ก็ดีเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับการควบคุมทั้งทางด้านสินทรัพย์และเงินกองทุนจากเจ้าหน้าที่อย่างเข้มงวด ขณะเดียวกันบริษัทเงินแชร์ซึ่งมีผลกระทบถึงประชาชนนั้นไม่มีกฎหมายควบคุมโดยเฉพาะเลย การขยายธุรกิจเข้ามาในธุรกิจเงินแชร์ของบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมเป็นหนทางที่จะทำกำไรโดยไม่ต้องลงทุนมากและไม่ต้องถูกควบคุมมาก ขอบข่ายสายใยของกลุ่มผูกขาดทางเศรษฐกิจจึงอาจขยายออกไปได้สะดวกง่ายดายยิ่งขึ้น หากไม่มีการใช้มาตรการควบคุมที่รัดกุมพอ

๓.๔ บริษัทแชร์ต่าง ๆ นั้นมักจะคิดค่าบริการเป็นร้อยละของเงินก้อนที่ประมูลได้ อัตราค่าบริการนี้ค่อนข้างสูงโดยเฉพาะงวดแรก บางบริษัทคิดค่าบริการถึงร้อยละ ๒๕ ซึ่งทำให้สมาชิกเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับมาก แต่โดยทั่วไปแล้วอัตราค่าบริการของบริษัทแชร์จะอยู่ระหว่าง ๒-๕% ซึ่งนับว่าสูงพอ ๆ กันกับผลต่างของอัตราดอกเบี้ยรับและจ่ายซึ่งเป็นกำไรขั้นต้น (Spread) ที่บริษัทเงินทุนโดยทั่วไปจะได้[๑๕] แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตรา

---

๑๕ จากการบรรยายของ Mr. Antoine Van Agtmael จาก TISCO ที่คณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ๒๕๒๒

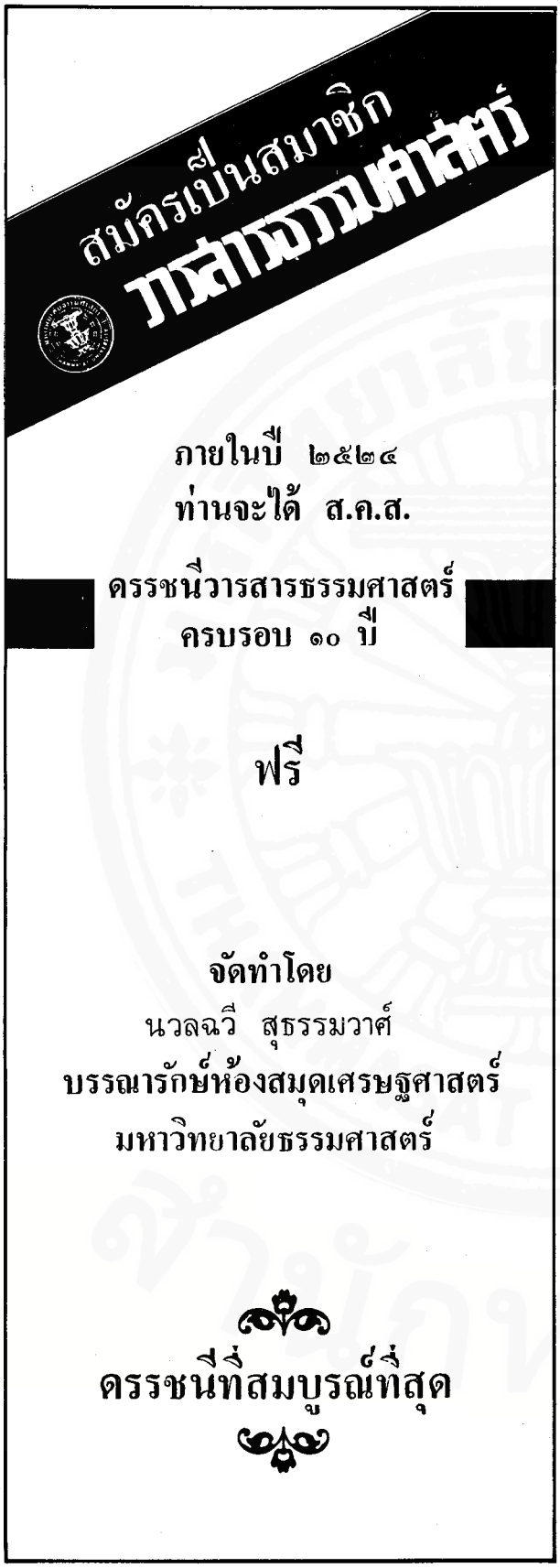

ผลตอบแทนจากเงินกองทุน (Rate of Return on Capital) บริษัทแชร์จะมีกำไรสูงกว่าบริษัทเงินทุน เพราะไม่ได้ลงทุนมาก ดังนั้น เพื่อป้องกันประชาชนที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกวงแชร์บริษัทไม่ให้ถูกเอาเปรียบในด้านค่าบริการสูงกว่าที่ควร ทางเจ้าหน้าที่ควรมีมาตรการกำหนดอัตราค่าบริการสูงสุดที่บริษัทเหล่านี้จะคิดได้

สรุป

การขยายตัวและการวิวัฒนาของการเล่นแชร์จากในหมู่เพื่อนฝูงและญาติมาเป็นแชร์บริษัท สะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่องของสถาบันที่มีอยู่ในระบบการเงิน ข้อบกพร่องนี้เกิดจากการที่สถาบันการเงินไม่สามารถสนองความต้องการทางการเงินของอุตสาหกรรมขนาดย่อม การค้าและผู้ประกอบการรายย่อยได้อย่างเพียงพอ สถาบันที่มีอยู่ เช่น สำนักงานธนกิจเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมก็ยังขาดลักษณะและประสิทธิภาพที่จะรองรับความต้องการดังกล่าวได้ ฝ่ายธนาคารพาณิชย์เองก็ไม่เต็มใจที่จะทำหน้าที่ให้เครดิตด้านนี้

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่อ่อนไหวต่อแรงกดดันของเศรษฐกิจภายนอกรวมทั้งในด้านอัตราดอกเบี้ย การที่อัตราดอกเบี้ยในระบบการเงินที่เป็นอยู่นั้นถูกควบคุมอยู่ ทำให้ตลาดการเงินนอกระบบตลอดจนสถาบันที่ให้ความยืดหยุ่นของอัตราดอกเบี้ยต่ออุปสงค์และอุปทานอย่างบริษัทแชร์มีโอกาสที่จะขยายตัวได้มาก การที่จะทำให้บริษัทแชร์เหล่านี้ทำหน้าที่สถาบันการเงินอื่นขาดไปได้อย่างดีและอยู่ในทิศทางเดียวกับแนวพัฒนาประเทศภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เรามีอยู่นั้น จำเป็นที่เราจะต้องมีการสอดส่องควบคุมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและมีกฎหมายที่รัดกุม

เมื่อปลายปี ๒๕๒๒ ได้มีการคิดเสนอร่างพระราชบัญญัติบริษัทเงินแชร์นี้ขึ้น แต่ด้วยเหตุผลทางการเมืองบางประการของผู้บริหารยุคนั้น ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้เรื่องดังกล่าวเงียบหายไป ประวัติศาสตร์อาจจะต้องซ้ำรอยเดียวกับกรณีบริษัท ราชาเงินทุน จำกัด ที่มีผู้เดือดร้อนคือประชาชน เราจะต้องรอให้วัวหายเสียก่อนแล้วจึงล้อมคอกหรืออย่างไร ?

STECON

บริษัทของคนไทย
ผู้นำในด้านงานเหล็กมากว่า 11 ปี

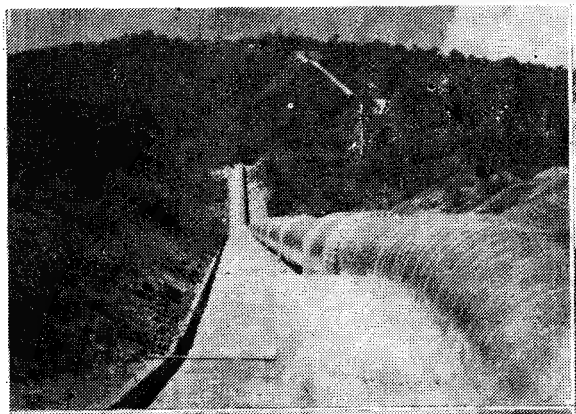

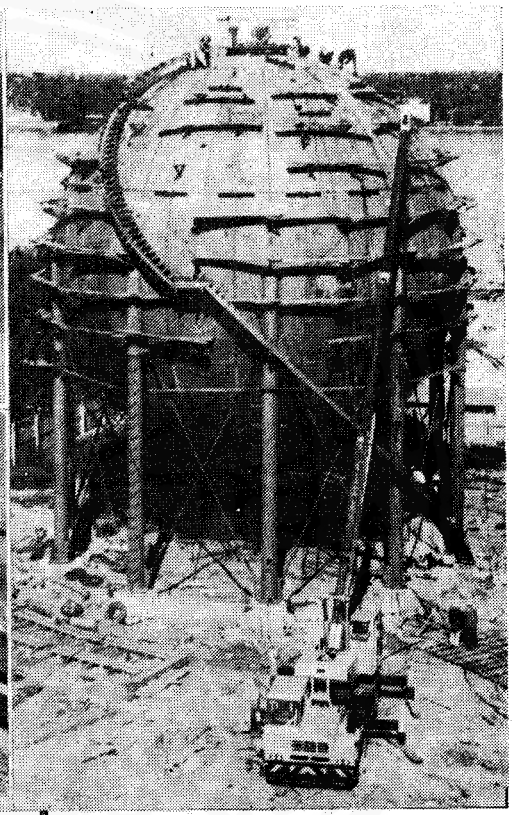

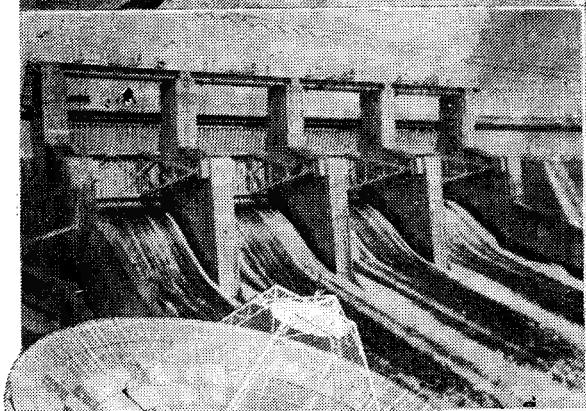

เชี่ยวชาญในการ

- ออกแบบ ก่อสร้าง ปรับปรุงและซ่อมแซมโรงงานอุตสาหกรรม ทุกชนิด
- ประกอบ และติดตั้ง ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง และถังเก็บสารเคมีขนาดใหญ่ สำหรับโรงกลั่นน้ำมัน โรงงานผลิตสารเคมี และปิโตรเคมี
- ประกอบ และติดตั้ง ท่อส่งน้ำมัน ท่อส่งแก๊ส และท่อเหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ
- ประกอบ และติดตั้ง ถังบรรจุของเหลวทั้งประเภทที่มีความดันและไม่มีความดัน
- ประกอบ และติดตั้ง Shell & Tube Heat Exchangers
- ประกอบ และติดตั้งงานที่เป็นโครงสร้างเหล็กทุกชนิด
- ติดตั้งอุปกรณ์โรงงานน้ำตาล และอุปกรณ์การกำจัดของเสียต่างๆ
- ติดตั้งเครื่องจักรกลทุกชนิด

บริษัท ชิโน-ไทย
เอนจีเนียริ่งแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด

สำนักงานใหญ่ : 808 อาคารมานะทันซุ ถนนสีลม กรุงเทพฯ
โทรศัพท์: 2342407 เทเล็กซ์: STICORP TH 2831 ตู้ ป.ณ. 196 โทรเลขย่อ: STECON BANGKOK

โรงงาน : ถนนบางนา-ตราด กิโลเมตรที่ 4.5 กรุงเทพฯ โทรศัพท์: 8985716-8